

Ahantzurak hilko gaitu?

**NEKANE
TXAPARTEGI**
KAZETARI
FEMINISTA

Martxoaren gogoeta, oroitzapen eta minen hilabetea bilakatu da niregan 1999az geroztik. Denboran iltzatuak gelditu baitira guda zikina, tortura, espetxea eta inpunitatea. Urteetan errepresio motak gehitzen joan dira, galderak ere bai. Erantzunak eta egiak, ordea, estatu espainoleko mazmorretan ezkutatuta.

Aurtengo martxoan jazotako gertaera batzuek bultzatu naute estatu biolentzia nola erabiltzen den eta irauten duen hausnartzera. Alegia, gatazka, testuinguru eta garai ezberdinetan ere, zapalkuntza-botere-jabetza sisteman, gizatalde, komunitate edo herri baten aurka nola erabiltzen duten agintari eta gobernu ezberdinek estatu indarkeria, estrategia eta suntsitze politiko gisa.

Emakumeok eta emakume gisa irakurritakoek mendeetan jasan dugu hiltzera kondenatu gaituen bortizkeria estrukturala. Egun kontziente gara dominazio patriarkal hori arrazista ere badela, eta Euskal Herriko espetxeetan eta inposatutako mugetan ere migranteak hiltzen dituela. Eta euskal gatazkan ere, egun hiltzen jarraitzen duela. Ez espetxeetan, baizik deportazioan eta ihesean bakaerrik. Desagerpenez ari naiz. Heriotza sozial eta politikoaz.

Izan ere, askotan heriotza fisikoaren aurretik etortzen da. Ikusezintasuna, balioespen eza, patriarkatua, arrazakeria...

Egiturezko indarkeria garatzeko, aurretik lantzen da terrenoa. Eraildako pertsona horiek desagerraraziz, gizatasuna kenduz edo kriminalizatuz, beraien kontrako indarkeria guztia justifikatzeko, legitimatzeko. Nola ulertu, bestela, itsasoan eta mugetan hildako pertsona beltzekiko jarrera? Emakumeen* erailketa matxistak? Euskal Herrian tortura sistematikoa argitzeko eta aitortzeko beharrik ere ez egotea? Edo estatuaren guda zikinak eragindako erailketen erdiak ere ez jakitea nork gauzatu dituen? Honi heriotza politikoa deituko nioke: mendeakua, egia ezkutatzea, eta balio politiko guztiak kentzea, eraildakoak munstro bilakatu eta ahantzurara kondenatuta. Biolentziaren monopolioaren jabe, eraildakoak biolento egiten eta biolentoak demokratizatzen.

Beraz, ezinbestekoa deritzot erresistentziazko oroitzeari. Mina antolatzeari, mugimendu feministatik egin bezala erailketak izendatu, zenbatu eta salaketa agenda politikoan jartzeari. Herri gisa egia eta ondoren datorkien aitortza borrokatzeko. Beraien izenak eta izanak erreibindikatu. Oroimenak lekua izan dezan, gure bihotz eta memorietan ez ezik, Euskal Herriaren oroimen kolektiboan ere! Hurrengo belaunaldiak gure herriaren egia jakin dezaten! Bestela, ahantzurak hilko gaitu guztiz. ●

Egitura sendoak

EDU ZELAIETA ANTA
IRAKASLEA ETA
IDAZLEA

Arkitektura eta poesia uztartu zituen Joan Margaritek. Zenbaitzuek bi diziplinen arteko loturaz galdetzen zioten, bi jardun horiek bateratzea ezohikoa zelakoan. Halakoetan, bi alorrek antzekotasun handiak zituztela erantzuten zuen berak; izan ere, Margariten ustez, egitura sendoak eraikitzea izan behar du helburu arkitektoak nahiz poetak, eremu bakoitzaren lehengaiak eta teknikak gorabehera.

Egitura sendoak eraiki zituen egile katalanak artearen bidez; heldulekuak. Euskarri horietan, berak maiz aipatzen zuen moduan, kontsolamendua bilatzen zuen. Eta ez da sobera harrizkoa hala

aritu izana: pasarte latzak izan zituen bizitzan, eta, besteak beste, bi alabaren heriotza jasan behar izan zuen. Eraikin askoren arkitektoak aterperik ezaren gordinkeria ere ezagutu zuen.

Etxean ditudan Margariten lanak berri hartu ditut azken aldiak. Horietan, bere bibliografian garatu zuen joera batez ohartu berri naiz: une jakin batetik aurrera hasi zela hitzatzeko idazten liburuetan. Nonbait, urteak pasatu ahala, epilogoetara jo zuen deliberatuki: liburua idatzita, gogoetaren bidez, prosazko elkarrizketa proposatzen zion irakurleari. Eskribitutako eraikina sendotzeko asmoz. ●